

पूर्वांचल

२५ Purwanchal National Daily

“आर्थिक सशक्तिकरणसहितको सामाजिक जागरण: ग्रामीण तथा शहरी महिलाको जीवनस्तर सुधारन्तरण”

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रबिधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रशारण विभाग

◆ वर्ष : २५ ◆ अंडक : २७९ ◆ पृष्ठ ४ ◆ बितामोड ◆ विसं. २०७७ भदौ २१ गते आइतवार (Sunday, September 6. 2020) नेपाल सम्बत् ११४० Web : www.purwanchaldaily.com ◆ मूल रु : ५/- भारतमा भारु : ४/-

मोटरसाइकलको पछाडि बसेर साथीको हत्या

ज्यान सम्बन्धी कसरुको दफा १७७ बमोजिमको मुद्दा दायर गरेको छ।

लिम्बूले गत भदौ १६ गते साँझ मगरलाई भेदन बोलाई फेस हन भदै सताशीधामतर्फ लगेको र उनको हत्या गरेको प्रहरीले जनाएको छ। किलिफिले बजारमा भेट भएको उनीहरूसाँझ प्रदेश ०१- ०११२ प ५२२५ नम्बरको मोटरसाइकलमा सताशीधामतर्फ हावा खान गएको र सो कममा मोटरसाइकलको पछाडि बसेका लिम्बूले दाउ प्रहार गरी मगरको हत्या गरेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय भाषापाका प्रहरी उपरीक्षक कृष्णप्रसाद कोइरालाले बताए। हत्या अघि लिम्बूले मगरलाई मोटरसाइकल विस्तारै चलाउन भनेका थिए- प्रहरी उपरीक्षक कोइरालाले भने- मगरले मोटरसाइकल विस्तारै चलाएको अवस्थामा लिम्बूले दाउले गर्धनमा रेटेर मगर ढेपछि मोटरसाइकल डोचाउदै कही पर लगेर खुलाएको शब्द भाडीमा फालेको अनुसन्धानबाट खुलेको छ।

दाउ प्रहार गार्दा सडकमा लडको मगरलाई पुनः घाटीमा पटक-पटक दाउले प्रहार गरी मारेर सडकको नालीमा फालेको र घटनासँग सम्बन्धित सचुत प्रमाणहरू (मुतकले साथमा बोकेको आइफोन मोबाइल, धारालो हतियार दाउ र आफनो मोबाइल) किलिफिलेको खोलामा फालेको अनुसन्धानका कममा खुलेको प्रहरीले जनाएको छ। प्रमाण नष्ट गर्न लिम्बूले खोलामा सबै सामान फालेको र आफू पनि नुहाएर मात्रै घर गएको बताइएको छ।

मगर गत माघ महिनामा हवराइनबाट नेपाल आएका थिए। आरोपी लिम्बू पनि बहराइनबाट किरिएको व्यक्ति हन्। दुई जनावीचको लेनदेनको विवादले घटाले थाएको हो- प्रहरी देखाका दाउलाले भने- लिम्बूको बयानका आधारमा गरिएको अनुसन्धानका कममा मृतक र लिम्बूले प्रयोग गरेको दुइ बटा मोबाइल र हत्यामा प्रयोग भएको बाउ पानीमा प्यालेको अवस्थामा भेटिएको छ।

भित्रमोड, भदौ २०। भाषापाको शिवसतामी नारपालिका-१९का २९ वर्षीय गोमनसिंह मगरलाई आफ्नै नाईले हत्या गरेको थियो।

मगरको गत भदौ १६ गते हत्या भएको थियो।

उनको हत्यामा संलग्न भएको आरोपमा सोही ठाउँका ३२ वर्षीय मनकुमार लिम्बूलाई प्रहरीले पकाउ गरेको छ। पकाउ परेका लिम्बूलाई प्रहरीले मुलुकी फौजदारी सहिता २०७४को परिच्छेद १२ अन्तर्गत

गजेन्द्रलाई भाषापाली समाज कुवेतको सहयोग

बितामोड, भदौ २०। भाषापाली समाज कुवेतले मेनेजन्जाइटर्स भारूर वितामोडको मनमोहन अस्पतालमा उपचाररत भाषापालिकाका बालक गजेन्द्र थापालाई आर्थिक सहयोग गरेको छ।

भाषापालाई निवासी गजेन्द्रका बुवा इन्द्रबहादुर थापाले हत्या गरेको थालामा एल्जी वेबिन थालेकोले उपचारा गाउँ जाने क्रममा मेनेजन्जाइटर्स भएको चिकित्सकले बताएको उनका हजुरबुवा चन्द्रबहादुर थापाले बताए।

इन्द्रबहादुरको निधन भएपछि आफूले १४ वर्षीय दिवी २ १२ वर्षीय दाउको समेत हेरचाह गाउँ आइरहेको उनले बताए। स्थानीय जनकल्याण मार्गिमा कक्षा २८ अव्ययनन्तर बालक थापाको उपचारमा आर्थिक अभाव भएपछि उनको उपचारमा सहयोग गर्न इम्जेन्टी रेस्पोन्स सेन्टर भाषापाले सामाजिक सञ्जालमा पोष्ट

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

पृष्ठबाहुर कटुबाल

लक्ष्मीपुर, भदौ २०। नेपाल अंग्रेजी शिक्षक संघ (नेल्टा) पेशागत विकासको लागि काम गर्ने स्वयमसेवी संस्था हो। यही मूल उद्देश्यका साथ गठन भएको भाषापालाले आफ्नो स्थापनाको शुरुका दिनमा अंग्रेजी विषय शिक्षकहरूलाई विषयगत सीप र क्षमता अभिवृद्धि गर्ने तालिम आयोजना गर्दै आए पनि पछिल्ला दिनमा त्यही क्षेत्रमा मात्र सीमित भएन।

यतिवेता नेल्टा कक्षा कोठाभित्रको परम्परागत शिश्रण सिकाई क्रियाकलापलाई विश्वमा विकास भइरहेको नवीनतम् सिकाइ प्रक्रिया, तौरतरिका र प्रार्थियमूलक सीपले प्रतिस्थापन गर्न चाहान्छ। सिकारुको मनोविज्ञानलाई संकृतिक धेराभित्र मात्र सीमित नराखी विश्वमा परिष्कृत ढांगले विकास भएका सिकाई सीपलाई प्रविधिको सहायताले कक्षाभोठामा क्रियाकार्य उत्तरान्तर दिनमा इंटरा थन भाषा नेल्टा विद्यार्थीको धोकान्ते बाली र शिक्षकले सीमित पाठ्यसूत्रसहित इच्छुक रहेको समेत अध्ययन।

‘परम्परागत र भाषा शैक्षणिक क्रियाकलाप सिकार उत्प्रेरक हनुको बढाला पट्टारलागादै र अल्पानको बाहक मात्र हुने भएकोले शिक्षको थारणा, जान, र सीपलाई आधुनिक सिकाई प्रदातिले फराकिलो, मनोरञ्जनात्मक, क्यात्याक, प्रतीष्पूर्व र सहज बनाउँदै-भन्ने मात्रत अनुरूप नै नेल्टा भाषा पनि यस क्षेत्रमा प्रतिवद्ध भएर लागीपरेको शाखाका अध्यक्ष धर्मेन्द्र भट्टराई बताउँदैन्। उनले भने- ‘पछिल्लो समयमा हामी सीमित विषयको धेराभन्दामाथि अध्ययन गराइने सबै विषयको कक्षाकोठाभित्र अध्ययन गराइने सबै विषयको मनोरञ्जनात्मक र सहज तरिकाले शिक्षण गर्न सकिन्दै भन्ने विषयमा केन्द्रित भएर सबैखाले शिक्षकलाई तालिम

लकडाउनमा पनि मानव तस्करी

नरेन्द्र ढकाल

बितामोड, भदौ २०। कोरोना भाइरसको कारण विश्वमा नै संकटमा परिरहेका बेला पनि चेलीबेटी बेचबिखन भने रोकिएको छैन। कोरोना भाइरसको महामारीकै बीचमा पनि मानव बेचबिखन र ओसारपसार रोकिन नसकेको त्यस क्षेत्रमा क्रियाशील व्यक्तिहरूले बताएका छन्।

सन् २०१९को अन्त्यतिरबाट देखा परेका कोरोना भाइरसका कारण नेपालमा हालसम्म अढाई सध्यभन्दा बढीले ज्यान गुमाइ सकेको छन्। मानव तस्करले पूर्णी नेपालका विभिन्न क्षेत्रलाई मानव बेचबिखनका लागि प्रयोग गर्ने गरेको माझी नेपालका प्रदेश-१ संयोजक गोविन्द विमिरेले बताए। चैत ११ गते पछिको लकडाउन तथा सीमानाका बन्द रहेको अवस्थामा समेत माझाई नेपालको पहलमा २२ जाना चेलीलाई भारतबाट उद्धार गरेर ल्याइएको छ।

भारतको मणिपुराबाट २१ जाना र शिलगढीबाट एक ज्यान महिलालाई उद्धार गरिएको माझी नेपालका प्रदेश संयोजक विमिरेले जानकारी दिए। उनीहरूलाई गत असार ३० गते क्षक्रभित्रहुने परेको रोगी यो महामारीको समयमा समेत दलालले विभिन्न प्रलोभनमा पार्ने गरेको पाइएको हो। बोर्डर सिल भए पनि खुला सीमानाका कारण मानव तस्करले प्रहरीको आँखा छलेर विभिन्न स्थानबाट भारत पुऱ्याउने गरेको संयोजक विमिरेले भनाइ छ।

कोरोना भाइरसका कारण आर्थिक समस्या निम्नतरे खतरा रहेको र यो अवस्थामा मानव तस्करले रोजगारी

दिए। शंका लागेर सोब्यखोज गर्दा मानवतस्करको चंगलमा पनि गरेको पाइएकाले केहीलाई सीमावर्ती क्षेत्रबाटे उद्धार गर्न सफल भएको बताइएको छ।

सन् २०२०को सात महिनामा २२ महिलाको उद्धार गरेको र एक ज्यानबरुद्ध मानव बेचबिखन तथा मानव तस्करी अन्तर्गत मुद्दा दर्ता गरिएको छ भने महिला हिसामा एउटा मुद्दा दर्ता गरिएको संयोजक विमिरेले बताए। पछिल्लो समय प्रविधिको प्रयोग गरेर मानव तस्करले सजै रप्तामा प्रविधिको महिलालाई समेत प्रलोभनमा पार्ने गरेको बताइएको छ।

संकटमा तस्करी सकिय

नेपालमा हुने प्राकृतिक संकट तथा अन्य महामारीको समयमा मानव तस्करहरू सकिय हुने गरेको संयोजक विमिरेले भनाइ छ। वि.सं. २०७२ सालको भूकम्पसँग पूर्वी नाकाबाट मानव बेचबिखनको घटना बढेको थिए। संयोजक विमिरेले भने- भूकम्पको महाविपर्तिमा करिकरभित्र नाकाबाट एकैदिन एक सय ४४ जना महिलालाई उद्धार गर्यो। औहाले पार्ने कोरोनाका संकटका कारबाही धैर्यै रोजगारी गुमाइएकाले अब चुनौती रहेको संयोजक विमिरेले बताए।

कोरोना भाइरसका कारण आर्थिक समस्या निम्नतरे खतरा रहेको र यो अवस्थामा मानव तस्करले रोजगारी (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

बेला भारतका विभिन्न स्थानमा कोरोना नहेको तथा कोरोनाबाट सुरक्षित रहेर काममा लगाई दिने भदै तस्करहरूले महिलालाई लेजाने गरेको खुलेको हो। लकडाउनकै अवधिमा पूर्णी नाका काँकरभित्र आएका ९० जना महिला तथा किशोरीहरूलाई माझी नाकी नेपालले नियन्त्रणमा लिएर अभिभावको जिम्मा लगाएको संयोजक विमिरेले जानकारी

भ्रष्ट कर्मचारी र ठेकेदारलाई विप्लवको चेतावनी

प्रदान गरिरहेक

ग्राहकबो प्रतिक्रिया
केरा व्यापारी:
केरा बिक्री गर्ने
ग्राहकको पर्याप्त
वसेका विरहेल
बाजारस्थित पुरातो
वेस क्याम्पका
फलफल व्यापारी
बाबुकारी कार्की ।
पछिलो समय
चोटाड फलफलमा
आत्मनिर्भर बन्दै
गएको छ ।
तस्वीर: केवार
मगर/रासस

कालिका नेपालको नेतृत्व चयन

बित्तामोड, भदौ २०। विगत चार वर्षांता सामाजिक कार्यमा सांकेतिक कालिका नेपालको अध्यक्षमा भक्तवादुर कार्यको निर्विरोध चयन भएका छन् ।

शनिवार बित्तामोडमा सम्पन्न संस्थाको तेजाने अधिवेशनले कार्कीलाई आगामी दुई वर्षका लागि अध्यक्षमा चयन गरेको हो ।

अधिवेशनले संस्थाको उपाध्यक्षमा जयकुमारी अधिकारी खानाल, सचिवमा मनोज घिमिरे, सहसचिवमा दीपक अर्जेल र कोषाध्यक्षमा कृष्ण अधिकारीलाई

संस्थाको भदौ ११ गते आयोजना गरिएको साधारणसभा तथा तेजो

निर्विरोध चयन गरेको मुख्य निवाचन अधिकृत बलराम कार्कीले जानकारी दिए ।

त्यतै, एकत्र गिरी र हिमाल खेल निवाचन अधिकृत रहेको निर्वाचन निर्वितिले सदस्यहरूमा मोहाइ सिटीला,

रमा खानाल, उमे शकुमार श्वेत, शंकरप्रसाद ढाकाल, देवका अधिकारी

अयल र घणेन निरौलालाई निर्विरोध चयन गरेको बताइएको छ ।

संस्थाको भदौ ११ गते आयोजना गरिएको साधारणसभा तथा तेजो

उनीहरूलाई बेचिखनमा लैजाने गरेको पाइएको संयोजक घिमिरेले बताए ।

मानव बेचिखनका दलाल तथा अन्य सलनम व्यापकहरूले सम्पर्क माध्यमका रूपमा अधिनिक प्रविधि, सामाजिक सञ्जाल र इमोजस्टा सम्पर्क माध्यमहरूको प्रयोग गरिरहेको पाइएको बताइएको छ ।

बेचिखनमा परेको महिलाहरूलाई यीन शोणका लागि र बाधकारी श्रम, अस्थायी नियन्त्रणमा गाले गरेको जानाइएको छ ।

मानव बेचिखनको चङ्गलमा फसेका

नेपाली युवतीहरूलाई श्रीलङ्का, मालिब्झा,

मलेशिया, खाडीका विभिन्न देश र अफ्रीकी

महादेशका केन्या र ताजानियामा वयस्क

मनोरञ्जनको क्षेत्रमा काममा लगाइएको

पाइएको माझीली नेपालको प्रदेश-१ संयोजक

घिमिरेले बताए । केही महिलाहरूलाई

भारतको विभिन्न शहरमा रहेको कोठीहरूमा

बेचिखनको पाइएको छ ।

औपचारिकतामा मातृ दिवस मनाइयो

शनिवार मानव बेचिखन तथा

ओसारपासारिवर्ष्टको १४औं राष्ट्रिय दिवस औपचारिकतामा मातृ मनाइएको छ ।

बन्दवान्विको समयमा कुनै जीवान्विक कर्मनालाई

निर्वितिले संयोजक घिमिरेले बताए ।

मानव बेचिखन बेचिखन तथा

ओसारपासारिवर्ष्टको दिवसमा कार्कीरभिद्धा,

भद्रपुर, इलाम, विराटनगर लगायतका

जुटिरहेको रेसोन्स सेन्टर भाषापाका

अधिनियमालाई जानकारी दिए ।

बालक थापाको उपचारमा शहरेयोग

गरिरहनु हुन सबैलाई अभिन्नता दासले

अनुरोध समेत गरेको छन् । बालक

थापाको उपचारमा सहयोग गर्न कुमारी

वैक विरामोड शाखामा गजेन्द्र थापाको

नाममा रहेको खाता नं.

०१२०९७७७०००१मा रकम

आपातकामाले जानकारी दिए ।

आपातकामाले जानक

स्वयम् सुरक्षित रहौं

कोरोना भाइरसमन्दा मनको बाधले खाल्न् कि भन्ने चिन्ताले क्षति गर्न थालेको तथ्यांकहरूले देखाउन थालेका छन् । कोरोना संक्रमित भई मुक्त भइसकेकाहरू समेत मनकै बाधबाट त्रस्त छन् । किनकि उनीहरूलाई समाजले हेर्ने आँखाले डाम्न थालेको छ, अपमानित र विमेद गरेको छ । संक्रमित हुन् व्यक्तिको दोष होइन र कतिपय अवस्थामा बाध्यताबस गरिने कर्मले नै संक्रमित बनाउने गरेको पनि छ । उपचार सेवामा सबैमन्दा अधि रहनुपर्ने चिकित्सक हुन् वा स्वास्थ्यकर्मी अथवा सुरक्षामा क्रियाशील सुरक्षाकर्मी सबै अनिश्चित भविष्य बोकेर माननीय सेवामा समर्पित छन् । भाइरसको संक्रमणको जोखिम उच्च हुँदाहुँदै पनि बिना अर्थ, बिना प्रयोजन, बिना आवश्यकता हिँडझुल गर्ने, भीडभाडमा जाने र स्वास्थ्य सुरक्षाको मापदण्डको पालना नगर्ने प्रवृत्ति बढादो छ । यही प्रवृत्तिले भदौ लागेयता संक्रमणको दर चार गुणाले बढेको छ । एकातिर कोरोना महाविपत्ति हो, उपचार छैन रोकथाम र सुरक्षा गर्न भनिन्दैछ भने अर्कातिर यो प्रायोजित आतंक हो भन्ने आवाज पनि थपिने क्रममा छ । जो संक्रमण बोकेर बसेका छन् उनीहरूको पीडा अरुले अनुभूत गर्ने सक्दैनन् भने जो सम्भावनाको नजिक छन् तिनीहरू भयग्रस्त छन् ।

महाविपद्बाट जनतालाई मुक्ति दिने काम सरकारको हो । सरकार इतिहासमै शक्तिशाली पनि छ, तर उसले नागरिकलाई सुरक्षाको प्रत्याभूति दिने त टाडाको कुरा आश्वस्त पार्न पनि सकिरहेको छैन । सुरक्षाको बलियो धेराभित्र बसेका सरकारमा सामेलहरूले संक्रमण र त्यसपछिको भोगाईको परिणतिको सामना गर्ने परेको छैन । नागरिकले स्वास्थ्य सेवाको पहुँचमा पुग्ने नपाई मृत्युवरण गरिरहनु परेको सन्दर्भलाई नागरिक स्वयम्भूत अनुभूत नगर्ने हो भने स्थिति अझै त्रासदीपूर्ण बन्ने निश्चित छ । सरकारको भरोसामा आफूले सावधानी नअपनाउने हो भने कसैको पनि जीवन सुरक्षित छैन भन्ने सत्यलाई आत्मसात गर्नेपर्छ । त्यसकारण पनि सुरक्षाको प्राथमिक उपायहरूको अवलम्बन नेपाली नागरिकको पहिलो जिम्मेवारी हो बिसंन हैदैन ।

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले शुक्रबारसम्म मापीसीआर विधिबाट
सात लाख पैतालीस हजार चार सय नब्बे जनाको परीक्षण भएक
जनाएको छ । परीक्षण गरिएका मध्ये चवालीस हजार दुई सय छत्तीस
जनामा कोरोना भाइरसको संक्रमण पुष्टि भएको छ । पुष्टि भएक
मध्ये पच्चीस हजार पाँच सय एकसही जनाले संक्रमणलाई जितेक
छन् । अहिलेसम्मको तस्वीरले जनघनत्व बढी भएका ठाउँहरु र सावधान
नअपनाइएका थोक्हरहमा संक्रमणको दर उच्च रहेको देखिएको छ
त्यसो त भाइरस परीक्षण गर्ने पद्धतिमै आशंका जन्माउनेहरु परि
उल्लेख्य देखिँदैछन् । तर, पनि बद्दो मृत्युदर कोरोना सामान्य
नियमित जस्तै रहेको 'फ्लू' मात्र होइन मान्य पर्दै । देश मात्र होइ
विश्वकै गति अवरुद्ध भएका बेला महामारीका सम्बन्धमा निर्रथ
टिकाटिप्पणी र चर्चा गर्नुभन्दा यसबाट कसरी सुरक्षित रहिएला त्यसतप
सजग र गम्भीर हुनु बुद्धिमानी हुन्छ । काठमाडौं राजधानी साध
सम्पन्न भौगोलिक क्षेत्र हो । त्यहीं संक्रमणको दर उच्च छ, त्यहीं मृत
हुनेको संख्या समेत उच्च देखिएको छ । यस्तोमा सरकारको मुख ताके
जीवन गुमाउनुभन्दा प्रतिरक्षाको बाटो रोज्जु जीवन रक्षाको पक्षम
हुन्छ । त्यसैले अरुका लागि होइन आफ्नै जीवनको रक्षाका लामि
सचेत, सावधानी र इमान्दार बल्नुको विकल्प छैन । यसतर्फको गन्तव्य
मात्र विद्यमान संकटबाट सहजरुपमा जोगिन सकिन्दै, चेतना होस् ।

पूर्णबहादुर कट्टवाल

विश्वव्यापी महामारीका रूपमा फैलिरहेको
कोभिड-१९ का कारण शैक्षिक गतिविधि ठप्प
भएको छ । अस्तव्यस्त बनेको छ । विगत पाँच
महिनादेखि मुलुकभरको शैक्षिक गतिविधि बन्द
छ । बालविकासका कक्षादेखि कक्षा १०
सम्पर्को शैक्षिकसत्र बैशकदेखि शुरु भएए
पाठ्यक्रमले निर्दिष्ट गेका । विषयवस्तु
अध्ययन अध्यापन गराइसक्नुपर्ने भण्डै आधा
समय गुज्रिसक्नेको छ ।

यसले बालबालिकाको सिकाई र
मनोविज्ञानमा नकारात्मक प्रभाव त पारेकै छ,
यता सिङ्गो शैक्षिकसत्र नै खेर जान लागेको प्रति
विभिन्न क्षेत्रमा चासो र चिन्ता बढेको छ ।
यस्तो महामारीमा विद्यालय खुल्ने र परम्परागत
शैक्षणिक क्रियाकलापलाई निरन्तरता दिन
असम्भव छ । शैक्षिक वर्ष खेर जान नदिन के
गर्न सकिन्छ भन्ने विषयमा विभिन्न
सरोकारवालाबीच अनौपचारिक छलफल, बहस
र निर्णय भए पनि कार्यान्वयन हुन नसकदा यो
अन्योल अझ लाभिने सम्भावन प्रबल
देखिन्छ । उपयुक्त निकास दिने शिक्षा मन्त्रालय,
शिक्षा मन्त्र र विज्ञानीच नै निर्णय र निकासको
गांभीर्यता नभएको कारण आजसम्म आइपुदा
मुलुकका लाखौं बालबालिकाको सिकाई
प्रभावित भएको छ ।

राज्यको आधिकारिक उपल्लो जिम्मेवार निकाय नै विकल्प खोज्ने बहानामा थारी-थरिका विकल्प दिएर अल्मलिइहेको छ । समय परिस्थिति अनुस्रपको विकल्प निकाल्नुको साटो एकाएक इन्टरनेट र प्रविधिको प्रयोगबाट भर्चुअल कक्षा सञ्चालन गरी सिकाईलाई निरन्तरा दिने र शैक्षिकसत्र खेर जान नदिने भन्ने विषय पनि विकल्पको आधार बन्दै आएका छन् । पाँच महिना अधिसम्म इन्टरनेट र प्रविधिको माध्यमबाट करै शिक्षण अस्यास गरिए पनि दूलो सामाचार शीर्षक बन्ने हाम्रो परिवेशमा अहिले कोभिड-१९ महामारीबाट आतिएको अवस्थामा तुर्नै यो प्रणालीको शिक्षण करि हदसम्म सम्भव हुन्छ भन्नेसम्म सम्बन्धित पक्षले बुझन सकेको छैन । अहिले कै अवस्थामा चार-पाँच महिनाको अवधिमा पठनपाठन बन्द हुँदा के हामी प्रविधिको उच्चतम् प्रयोग गरी भर्चुअल र अनलाइन मार्फत शिक्षण गर्न सक्षम छौं ? यो बुझन जस्ती छ ।

सुविधासम्पन्न ठाउँमा बसेर छोटो समयमै
गरिएको निर्णय हामा लागि लज्जास्पद बन्न

विद्यार्थीको घरसम्म शिक्षक पुनर्जल्ली

सक्छ । एक वर्षअधि नेपालिका प्रधानमन्त्री उपचारको क्रममा विदेशमा रहँदा नेपालिको मन्त्रपरिषद्को भर्चुअल बैठक सञ्चालन गर्दा हाँसो उडाउने समाज हामीसँग जीवित छ । एक वर्ष अधिसम्म भर्चुअल बैठक सुनेर हाँस्ने हाप्रो समाजमा यति छोटो समयमै त्यो पनि महामारीकालीच मुलुकमा लाखों विद्यार्थीलाई प्रविधिमार्फत शिक्षण गर्न कर्ति सम्भव होला ? यसमा कर्ति र कसरी यति छिटो प्रगति भयो ? के मुलुकको दूर दराजसम्म प्रविधिको अत्याधुनिक पहुँच पुगेको छ ? सबै नागरिक इन्टरनेट, कम्प्युटर, ल्यापटप र एन्ड्रोइड मोबाइल फोनको पहुँचमा पुगेका छन् ? चार महिनाअधिसम्म चक र डस्टर बोकेर कक्षा कोठामा पुने शिक्षक चार महिनापछि कम्प्युटरको अधि बसेर अनलाइन कक्षा सञ्चालन गर्न सक्षम भइसके ? अनलाइन कक्षाको चेतना सबै अभिभावकमा छ ?

उखानलाई चरितार्थ हुने गरी अघि बदू हुँदैन
तत्कालीन अवस्था, आवश्यकता भनेको
कसरी शैक्षिक सत्र जोगाउने र बालबालिकाका
सिकाईलाई कसरी निरन्तरता दिने भने विषय
मुल कुरा हो । ढिलो भइसक्यो ताकी हामी
वैकल्पिक पद्धतिबाट विद्यार्थीबीच पुनै पर्छ ।

भर्चुअल-भर्चुअल भन्दै गीत गाउनुभन्दा
पनि अब प्रविधिको प्रयोग सिकाइमा अनिवार्य
छ भन्ने सोचका साथ नीति-निर्माण गर्दै अहिं
तत्कालको लागि आवश्यकता पूरा गर्न के गा
सकिन्छ, त्यो अबलम्बन गर्ने हो । पछिल्लो
समय शिक्षाकामनीबाट शैक्षिक वर्षलाई खेर ज
नदिने विकल्प खाजि गरिने भन्ने अभिव्यक्ति
आएको छ । हुन त यस्ता धारणा र अभिव्यक्ति
अनौपचारिक रूपमा कैयौंपटक आएका छन् ।
ती सोच र धारण व्यवहारिक नभएर हो वा
अन्य कुनै कारणले हो, राष्ट्रिय मुद्दा बन्न
सकेनन् । बहस पनि चलाइन । ठोस निर्णयमा

भनेको शिक्षक र विद्यार्थीको प्रत्यक्ष संलग्नता
वा भेट संकट टार्ने महत्वपूर्ण उपाय हुन सक्छ ।

यो विधिलाई शुरुदेखि बै नै निरन्तरता दिनु
पर्यायो । शिक्षकलाई विद्यार्थीसम्म पुग्ने
वातावरण मिलाइनु पर्यायो । यो हुन सक्नेन ।
एकोहोरो भर्चुअल कक्षा मात्र फलाकी रहने
प्रवृत्ति बाधक बन्न्यो । शैक्षिकसत्रका धैरे दिनहरू
खेर गए । तत्कालै मुलुकभर एकैपटक
शैक्षिकसत्र शुरु गर्दा भर्चुअल कक्षाहरु
असम्भव नै थिए । समयमै शिक्षकलाई
विद्यार्थीसम्म पुग्ने बाध्यात्मक व्यवस्था
मिलाइएको थियो भने सिकाइले कूनै-कूनै
तवरले निरन्तरता पाउने थियो । यही समयको
उपयोग गर्दै शिक्षकले अन्य वैकल्पिक
माध्यमको प्रयोग गर्न सहज हुने थियो । अब
दिलो गर्नु हुँदैन । भविष्यको वारेमा कोशेदुंगागा
सावित हुने कार्यादिशा राज्यले निर्धारण गर्दै
तत्काल शिक्षकलाई विद्यार्थीको घरसम्म पुग्ने

लज्जास्पद तरिकाले शैक्षिकसत्र जोगाउने
बाटोमा अधि बढ्न सकिनै अवस्था छैन । हुन
सकछ, अहिलेको तयारी आगामी वर्षको
आधार बन्न सकछ र बनाउनु पनि पर्छ ।
प्रविधिमैत्री पहुङ्च गाउँ-गाउँ, बस्ती-बस्ती र
दूरदराज, कुनाकन्दरासम्म पुर्याउनुपर्छ । हाम्रा
भावी कर्णधार हाम्रा सन्ततीलाई आधुनिक
प्रविधिमैत्री शिक्षण क्रियाकलापमा संलग्न गराइ
ग्लोबलाइजेसनको परिवेश सुहाउने शिक्षा
दिनुपर्छ । यसका लागि आजको जस्तै सोच
हिजैदेखि लागीदिएको भए अहिले मुलुकको
शिक्षाको अवस्था यस्तो हुने थिएन । हिजै
आधार बनेको थियो भने अहिले पछ्यातउनुपर्ने
थिएन । तर, एउटा कुरा के ख्याल गर्ह भने
'जब भयो गाति अनि बढी ताती' भन्ने

सम्बन्धित पक्ष समयमै पुरी दिएको भए यति
दूलो क्षति व्यहोनुपर्ने थिएन । हुन त
शिक्षामन्त्रीका पछिल्ला अभिव्यक्ति पनि कुनै
अडानका नहुन पनि सक्छन् । पाठ्यक्रमलाई
छोट्याएर संश्लेषित रूपमा तयार गर्ने,
विद्यार्थीलाई घरमै बसेर पाठ्ययुस्तक अध्यय
गर्ने वातावरण मिलाउने, परियोजना कार्यमा
सहभागी गराइने र शिक्षकको प्रत्यक्ष भूमिका
रहने भन्ने विकल्प अहिलेको अवस्थामा उत्त
मान सकिन्छ । यसका लागि उपलब्ध
भएसम्म स्रोत सामग्रीको रूपमा रेडियो,
टेलिभिजन र इन्टरनेट पनि सहायक बन्न
सक्छन् । प्रविधिकै माध्यमबाट मात्र भनियो
भने चाहीं वर्तमान परिस्थितिमा असम्भव नै
हुन्मरक्छ । तसर्थि सबैभन्दा उन्नम विकल्प

हाम्रो देशलाई चाहिने व्यक्ति कुलमान धिसिड नै हुन् ।
य शिक्षामा उच्च क्षमता, निःस्वार्थ अभि राष्ट्रभक्ति सबै
मा अब्बल छ । यदि दोस्रो कार्यकाल पनि धिसडलाई नै
पायौ भने अझ भनु आर्थिक विकासमा टेवा पुऱ्ठ ।
गरले सोचेकोभन्दा कयौं गुणा राम्रो काम गरेर देखाएका
। नेपाली जनता र देशका लागि प्रिय भएका थिए ।
हुने कार्यकाल उनलाई नै दिनुपर्छ भनेहरूको थैरै आएका
सामाजिक सञ्जालमा । दिनानुदिन बढिरहेको समर्थन
रु पर्नि । आम नेपाली जनताहुकुलमानको पक्षमा छन् ।
कार्यकाल पनि उनलाई दिँदा आर्थिक विकास देशको विकास
हुन सक्ने सम्भावना रहेको छ । नेपाली जनताले मन पराएको
र विश्वास समेत गरेका छन् । के अर्को कार्यकाल पनि
तै पाँचवा त तत्त्वज्ञान पर्याप्त थातेहा रहा ।

ने न पाउँछन् त जनताहरु प्रश्न गरन थालका छन् ।
जनताहरु नै उनलाई विश्वाश गरेर कुलमानको पक्षमा
। समर्थन गर्नेहरुको पनि संख्या बढदो छ । यिसिडलाई
पाल विद्युत प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशकको पद
गाल्न नदिने भने शंका उत्पन्न भएको देखिन्छ । यस
मा राजनीति चहलपहल खेल पनि बढेकोबद्धै छ ।
ट हटाउन विभिन्न पष्टयन्त्र रचन थालेको सुन्नमा आएको
दिगो विकास आर्थिक उन्तीको लागि यिसिडको योगदान
नैन वर्ष कार्यकालमा अतुलिनीय छ । जनताको रोजाईमा
मान परेका हुन् । नेपाल विद्युत प्राधिकरणको नयाँ
कारी निर्देशकको पद कसको थाप्लोमा पर्ने हो त्यो त
बाँकी नै छ ।

अमित गंगेश

त्यतिखेर यस्तो समय थियो । लालिटन र मैनबती बालेर पदनुपर्यो । दैनिक १८ घण्टा लोडसेटिङ हुँथ्यो । तर, जब नेपाल विद्युत प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशकको जिम्मेवारी जब कुलमान घिसिडले सम्भाले उनी एकाएक देशकै हिरो भएँ । देश नै उज्ज्याले भयो । लाखौं विद्यार्थीले पढन पाए । गाउँ-गाउ़मा उज्ज्यालो फुयो । २०७३ चैत एक गते लोडसेटिङ अन्त्य भएको घोषण गरेका थिए । नेपाल विद्युत प्राधिकरण अरबौं घाटामा चुलुम्ब ढुबेको थियो यसको भार नेपाल सरकारलाई थियो । ठाउँ-ठाउ़मा विद्युत पुगेको थिएन । यस्ता लाखौं मानिसले समस्या भोगेको हामी नेपाली जब कुलमान घिसिड भगवान बनेर उदाए र नेपाल विद्युत प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशकको कुरुसीमा बसेर नि:स्वार्थ भावनाले आफूनो पदको सदुपयोग गरी राष्ट्रपति बनेर काम गरे र सारा नेपालीको समस्या समाधान गरी दिए ।

नेपाल सरकारले २०७३ भद्रौ २९ मा नेपाल विद्युत प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशकमा ११ तहका घिसिङ्गलाई नियुक्त गरेको थियो । लोडेसेडिउ अन्त्य र दिगो विकासलाई गति दिने लक्ष्यले सरकारले नियुक्त गरेको थियो । घिसिङ्ग

रामेछापको बेथानमा २०२७ साल मंसीर १० गते जन्मिएका घिसिड विगत २० वर्षदिवि कार्यरत छन्। ५ कक्षासम्म बेथानमै पढेका र उनले ६ कक्षापछि काठमाडौं आए, बानेश्वरको अमर आदेश बोर्डिङ स्कूलमा पढेका हुन्। उनले सोही स्कूलबाट २०४३ सालमा एसएलसी पास गरेका

थिए। लैनचौरस्थित अमृत साइन्स क्याम्पसबाट आइप्सी गरेका उनले त्यसपछि छात्रवृत्तिमा भारतबाट इलेक्ट्रिकल इंजिनियरिङ बिएस्सी गरेका थिए। पुल्चोक इंजिनियरिङ क्याम्पसबाट पावर सिस्टम इंजिनियरिङमा स्नातकोत्तर सकेपछि उनले सिनाम्पांगलको एस इन्टर्न्युटबाट व्यापार

